

Ατομικά προγράμματα παρέμβασης για παιδιά με γλωσσικές δυσκολίες

Σχέδιο μαθήματος

- Από τι εξαρτάται η αποτελεσματικότητα μιας παρέμβασης
- Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής
 - Διευκόλυνση της γραμματικής
 - Ακουστικά τροποποιημένη ομιλία
 - Μεταγλωσσικές μέθοδοι
- Πρόγραμμα παρέμβασης για τη βελτίωση των αναγνωστικών δεξιοτήτων
- Προγράμματα παρέμβασης για παιδιά με πραγματολογικές γλωσσικές διαταραχές
- Πρόγραμμα παρέμβασης για τη βελτίωση δυσκολιών ομιλίας

Σχέδιο μαθήματος

- Πρόγραμμα παρέμβασης για γονείς
- Προγράμματα εναλλακτικής επικοινωνίας
- Παράγοντες που επηρεάζουν την επιτυχία της παρέμβασης
- Προκλήσεις
- Κλινικές προεκτάσεις

Από τι εξαρτάται η
αποτελεσματικότητα μιας
παρέμβασης

Από τι εξαρτάται η αποτελεσματικότητα μιας παρέμβασης

- Η αποτελεσματικότητα μιας παρέμβασης εξαρτάται:
- Από τον **βαθμό διατήρησης** της προόδου μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης
- Από τη **γενίκευση των αποτελεσμάτων** σε παρόμοιους γλωσσικούς στόχους
- Από την **αυθόρμητη χρήση** και κατανόηση των γλωσσικών στόχων σε **διαφορετικά πλαίσια** με διαφορετικούς συνομιλητές

Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής

Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής

- Διευκόλυνση της γραμματικής
- Ακουστικά τροποποιημένη ομιλία
- Μεταγλωσσικές μέθοδοι

Α. Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής

ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

1. Προσέγγιση της μίμησης
1. Προσέγγιση της παροχής προτύπου/εστιασμένου με ή χωρίς καθοδηγούμενη παραγωγή
1. Προσέγγιση της αναδιατύπωσης

ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

1. Πρόγραμμα ενίσχυσης σημασιολογικών δεξιοτήτων με τη χρήση χρωματιστών καρτών
1. Shape coding

Διευκόλυνση της Γραμματικής

Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής

Προσέγγιση της μίμησης:

ο θεραπευτής παρέχει στο παιδί ένα μη λεκτικό ερέθισμα (εικόνα) και έναν γραμματικό τύπο-στόχο.

1. Το παιδί μιμείται τον στόχο και ενισχύεται θετικά.
2. Η παροχή του στόχου και η ενίσχυση μειώνονται σταδιακά ώσπου το παιδί καταφέρνει μόνο του να χρησιμοποιεί τον στόχο όταν υπάρχει το κατάλληλο μη λεκτικό ερέθισμα.

Αξιολόγηση: Έρευνες έχουν δείξει την αποτελεσματικότητα της μεθόδου στη βελτίωση του *συντακτικού* (Matheny & Panagos, 1978) και στην παραγωγή ερωτήσεων με απαντήσεις της μορφής ναι/όχι (Mulak & Tomlinson, 1977)

How to Get a Child to Imitate Speech to Learn Words

Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής

Προσέγγιση της παροχής προτύπου/εστιασμένου με ή χωρίς καθοδηγούμενη παραγωγή:

Ο θεραπευτής κατευθύνει την προσοχή του παιδιού σε **συγκεκριμένους γραμματικούς στόχους** παρουσιάζοντας το πρότυπο/εστιασμένο ερέθισμα αρκετές φορές κατά την αλληλεπίδρασή του με το παιδί.

Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής

Προσέγγιση της παροχής προτύπου/εστιασμένου με ή χωρίς καθοδηγούμενη παραγωγή:

Δεν απαιτείται από το παιδί να απαντήσει αλλά μόνο να ακούσει (παράδειγμα: 'που είναι το καπέλο; *Είναι* στο τραπέζι; *Είναι* στην καρέκλα; Όχι, δεν είναι.').

Πραγματοποιείται καθοδηγούμενη παραγωγή του στόχου ως αντίδραση στην παρουσίαση μιας εικόνας ή μιας κατάστασης.

Το παιδί χρησιμοποιεί τον στόχο σε νέες προτάσεις. Ο θεραπευτής ενισχύει το παιδί στις ορθές απαντήσεις του.

Η παροχή προτύπου μειώνεται σταδιακά όσο το παιδί χρησιμοποιεί τον νέο κανόνα. (Weismer & Branch, 1989)
(παράδειγμα 'the mouse want ...).

<http://youtube.com/watch?v=QJWxRfTrNZM>

Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής

Προσέγγιση της παροχής προτύπου/εστιασμένου με ή χωρίς καθοδηγούμενη παραγωγή

Αξιολόγηση: Μελέτες έδειξαν βελτίωση σε:

- χρήση συγκεκριμένων γραμματικών τύπων (πχ το ρήμα is/don't) (Weismer & Branch, 1989).
- παραγωγή ερωτήσεων με ερωτηματικές λέξεις (Wilcox & Leonard, 1978).
- Καθοδηγούμενη παραγωγή = πιο σταθερό μαθησιακό αποτέλεσμα.
- Περιπτώσεις χωρίς βελτίωση (π.χ., στην διδασκαλία της αντωνυμίας he) (Weismer & Branch, 1989)

Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής

Προέγγιση της αναδιατύπωσης:

ο θεραπευτής χρησιμοποιεί **το παιχνίδι ως το πλαίσιο** στο οποίο το παιδί θα καταφέρει να χρησιμοποιήσει τους γραμματικούς τύπους/στόχους που έχει θέσει.

Όταν το παιδί χρησιμοποιεί τον στόχο λανθασμένα, ο θεραπευτής τροποποιεί την πρόταση του παιδιού παρέχοντας ορθά τον στόχο σε πρόταση που εξακολουθεί να συνδέεται σημασιολογικά με την κατάσταση και την πρόταση που είχε χρησιμοποιήσει προηγουμένως το παιδί

(π.χ. στόχος: παραγωγή αορίστου με κουκλόσπιτο: «η μαμά πλύνει το μωρό» , «ναι, η μαμά έπλυνε το μωρό»).

Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής

Προέγγιση της αναδιατύπωσης

- **Αξιολόγηση:** Πολλές έρευνες (Camarata & Nelson, 1992, Nelson et al, 1996) επιβεβαιώνουν την αποτελεσματικότητα των προσεγγίσεων της αναδιατύπωσης και της μίμησης στη βελτίωση της παραγωγής μορφοσυντακτικών δομών-στόχων, σε σχέση με δομές που δεν αποτελούσαν μέρος της παρέμβασης.
- <https://www.youtube.com/watch?v=RWM23RGXkHk>

- Ποια είναι η καλύτερη μέθοδος;
- Υπάρχει μια αλληλεπίδραση:
- μορφοσυντακτικών δομών-στόχων x παιδιού x μεθόδου παρέμβασης (Camarata & Nelson, 1992).

Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής

Συνολική αξιολόγηση

- Έρευνες έχουν διαπιστώσει ότι οι μέθοδοι αυτές είναι αποτελεσματικές για τη **βελτίωση της μορφολογίας και της σύνταξης σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας** με γλωσσικές δυσκολίες. (π.χ. παροχής προτύπου και αναδιατύπωσης, Culatta & Horn, 1982)
- Οι Fey et al., (1993. 1997) ανέδειξαν τη σημαντική επίδραση της **παρέμβασης είτε αυτή εφαρμόζεται από τον ειδικό είτε από τον γονέα.**
- τα παιδιά **διατήρησαν** τα θετικά αποτελέσματα της πρώτης παρέμβασης και **γενίκευσαν** τους γραμματικούς κανόνες στον αυθόρμητο λόγο, σε διαφορετικές συνθήκες και με διαφορετικούς συνομιλητές.

Μέθοδοι παρέμβασης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων γραμματικής

- **Συνολική αξιολόγηση**
- Δεν τεκμηρίωσαν ποιες μεταβλητές (πλαίσιο, το περιεχόμενο, το άτομο εφαρμογής της παρέμβασης) ευθύνονται για τις ποιοτικές διαφορές στο βαθμό της αποτελεσματικότητας ανάμεσα στις δύο ομάδες.
- Υπάρχει ανάγκη διερεύνησης της σχέσης ανάμεσα στην **αποτελεσματικότητα των μεθόδων παρέμβασης** και των **χαρακτηριστικών των παιδιών** που συμμετέχουν, καθώς και **ποιες μέθοδοι** ενισχύουν αποτελεσματικότερα **συγκεκριμένους γραμματικούς τύπους/στόχους**.

Πρόγραμμα ακουστικά
τροποποιημένης ομιλίας
FAST FORWARD

Πρόγραμμα ακουστικά τροποποιημένης ομιλίας FAST FORWARD

Το πρόγραμμα ακουστικά τροποποιημένης ομιλίας βασίζεται στη θεωρία ότι τα παιδιά με Γλωσσικές Διαταραχές **δυσκολεύονται να επεξεργαστούν γρήγορα ερεθίσματα** οπότε στοχεύει στη βελτίωση αυτού του ελλείμματος εξασκώντας τις δεξιότητες της γρήγορης ακουστικής επεξεργασίας.

Πρόκειται για λογισμικό που περιέχει γλωσσικά οπτικο-ακουστικά παιχνίδια για παιδιά 4 έως 14 ετών με γλωσσικές δυσκολίες.

Τα παιχνίδια είναι διαδραστικά χρησιμοποιώντας ομιλία που είναι **ακουστικά τροποποιημένη και προσαρμοσμένα στην πρόοδο του παιδιού**. Όσο βελτιώνεται το παιδί μειώνεται η τροποποίηση.

Το πρόγραμμα ενισχύει εκτός από γλωσσικές και γνωστικές δεξιότητες.

[Fast ForWord Language Program Demonstration](https://www.youtube.com/watch?v=WulFNyBnAAQ)

— <https://www.youtube.com/watch?v=WulFNyBnAAQ>

Πρόγραμμα ακουστικά τροποποιημένης ομιλίας FAST FORWARD

Αξιολόγηση: Διάφορες μελέτες επιβεβαιώνουν την αποτελεσματικότητα αυτής της μεθόδου (Tallal et al, 1996, Tallal, 2000), ωστόσο οι μελέτες αυτές δεν έχουν συμπεριλάβει ομάδες ελέγχου.

Πρόσφατες μελέτες (Cohen et al., 2005, Bishop et al., 2006) διαπίστωσαν ότι το Fast ForWord δεν παρέχει μεγαλύτερη βελτίωση από αυτήν που προκύπτει από την «τυπική παρέμβαση» και την εκπαιδευτική υποστήριξη.

<http://youtube.com/watch?v=WuIFNyBnAAQ>

Μεταγλωσσικές προσεγγίσεις

Μεταγλωσσικές προσεγγίσεις

- Στοχεύουν στη βελτίωση γλωσσικών δεξιοτήτων με τη χρήση οπτικών βοηθημάτων ενδείξεων.
- Η χρωματική κωδικοποίηση των μερών του λόγου με τη χρήση του **Color Pattern Scheme** μπορούσε να βοηθήσει τα παιδιά με δυσκολίες στην κατανόηση του να παράγουν γραπτό κείμενο παρά τις σημαντικές δυσκολίες τους στην κατανόηση και την έκφραση.
- Οι Kaldor, Robinson και Tanner (2001) περιέγραψαν τη χρήση χρωματιστών σχημάτων (Spotlights on Language Communication System – Βασικά σημεία στο σύστημα γλωσσικής επικοινωνίας) για τη βελτίωση των γλωσσικών δεξιοτήτων των παιδιών με ΑΓΔ .
- **Colourful Semantics** (Bryan, 1997): Πρόγραμμα ενίσχυσης σημασιολογικών δεξιοτήτων με τη χρήση χρωματιστών καρτών
- **Shape Coding** (Ebbels, 2007): Κωδικοποιημένα σχήματα

Colourful Semantics (Bryan, 1997):

Πρόγραμμα ενίσχυσης
σημασιολογικών δεξιοτήτων με τη
χρήση χρωματιστών καρτών

Μεταγλωσσικές προσεγγίσεις: Colourful Semantics (Bryan, 1997) Πρόγραμμα ενίσχυσης σημασιολογικών δεξιοτήτων με τη χρήση χρωματιστών καρτών

- Αναπτύχθηκε αρχικά για χρήση σε **1-1 θεραπεία** σε παιδιά που παρουσίαζαν σοβαρή ΑΓΔ.
- Προσαρμογή του προγράμματος για χρήση στο πλαίσιο του **γενικού σχολείου**.
- Έγχρωμες κάρτες ως οπτικά βοηθήματα της προτασιακής δομής συνδέοντας έτσι τη δομή μιας πρότασης (σύνταξη) με τη σημασία της (σημασιολογία (Bryan, 1997)).
- Κάθε έγχρωμη κάρτα αντιστοιχεί σε μια λέξη ή φράση.

Μεταγλωσσικές προσεγγίσεις: Colourful Semantics (Bryan, 1997) Πρόγραμμα ενίσχυσης σημασιολογικών δεξιοτήτων με τη χρήση χρωματιστών καρτών

Ποιος;

Τι;

Τι
κάνει;

Που;

Μεταγλωσσικές προσεγγίσεις: Colourful Semantics (Bryan, 1997) Πρόγραμμα ενίσχυσης σημασιολογικών δεξιοτήτων με τη χρήση χρωματιστών καρτών

Αξιολόγηση:

- Ανεξάρτητη μελέτη που αξιολόγησε το πρόγραμμα (Bolderson, Dosanjh, Milligan, Pring & Chiat, 2011) έδειξε αποτελέσματα που έχουν κλινικό ενδιαφέρον και για αυτό θα μπορούσε να αξιοποιηθεί σε παιδιά με σοβαρές γλωσσικές δυσκολίες.
- <https://www.youtube.com/watch?v=AixUa1gI8eE>
- Εξελίχθηκε στη συνέχεια στο shape coding από τους Ebbels και συνεργάτες (Ebbels et al. 2007).

Μεταγλωσσικές προσεγγίσεις:
Shape Coding-Κωδικοποιημένα
σχήματα (Ebbels, 2007)

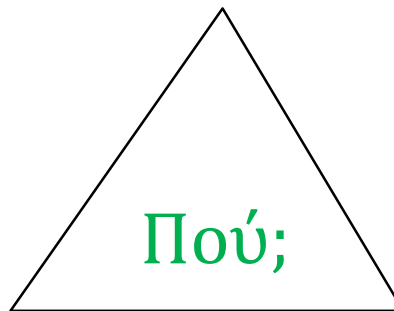
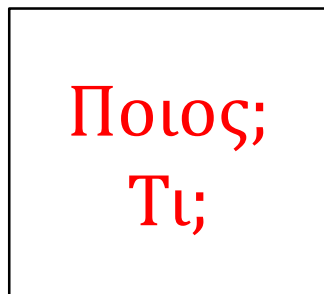
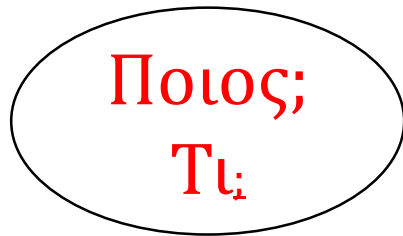
Μεταγλωσσικές προσεγγίσεις: Shape Coding-Κωδικοποιημένα σχήματα (Ebbels, 2007)

- Βασίζεται στο Colour Pattern Scheme (Lea 1965/1970) και στο Colourful Semantics (Bryan, 1997).
- **Επιχειρεί να συνδέσει τη δομή μιας πρότασης (σύνταξη) με τη σημασία της (σημασιολογία).**
- Χρησιμοποιεί **σχήματα, χρώματα και βέλη για να κωδικοποιήσει φράσεις, μέρη του λόγου και μορφολογικές δομές αντίστοιχα. Κάθε σχήμα συνδέεται με μια ερωτηματική λέξη με χρώμα και σύμβολο.**
- Πρόκειται περισσότερο για ένα **υποστηρικτικό εργαλείο** και όχι τόσο για ένα πρόγραμμα. **Όσο τα παιδιά βελτιώνονται στην κατανόηση και χρήση των γραμματικών δομών, τόσο περιορίζεται η χρήση του shape coding.**

Μεταγλωσσικές προσεγγίσεις: Shape Coding- Κωδικοποιημένα σχήματα

- Ουσιαστικά /αντωνυμίες (αγόρι, χέρια, εγώ)
- Άρθρα/ κτητικές (το, ένα, μου)
- Ρήματα (πλένω, γίνομαι)
- Επίθετα (βρώμικα, καλό)
- Προθέσεις (μέσω, σε)
- Επιρρήματα (γρήγορα, καλά)
- Σύνδεσμοι (και, γιατί, αν)

Μεταγλωσσικές προσεγγίσεις: Shape Coding-Κωδικοποιημένα σχήματα

Μεταγλωσσικές προσεγγίσεις: Shape Coding-Κωδικοποιημένα σχήματα

Μεταγλωσσικές προσεγγίσεις: Shape Coding-Κωδικοποιημένα σχήματα

- Είναι αποτελεσματικές σε παιδιά σχολικής ηλικίας με ΑΓΔ.
- **Υπάρχουν λίγες μελέτες με πειραματικό έλεγχο.**
- **Απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση:** ποια παιδιά και για ποιους στόχους είναι αποτελεσματικότερες αυτές οι προσεγγίσεις.

Πρόγραμμα παρέμβασης για τη
βελτίωση των αναγνωστικών
δεξιοτήτων

Πρόγραμμα παρέμβασης για τη βελτίωση των αναγνωστικών δεξιοτήτων

Πρόγραμμα παρέμβασης για τη βελτίωση των αναγνωστικών δεξιοτήτων

«**Ανάγνωση με έμφαση στη φωνολογία**» (Hatcher, 2006)

- Εξάσκηση στη γνώση των γραμμάτων
- Διδασκαλία των βασικών κανόνων του έντυπου λόγου
- Εξάσκηση στη φωνολογική επίγνωση
- Εφαρμογή της γνώσης γραμμάτων και ήχων στην ανάγνωση και γραφή λέξεων
- Ανάγνωση απλού κειμένου
- Ανάγνωση κειμένου αντίστοιχο με το επίπεδο της τάξης του παιδιού
- Γραφή απλής ιστορίας

Προγράμματα παρέμβασης για
παιδιά με πραγματολογικές
γλωσσικές διαταραχές

Προγράμματα παρέμβασης για παιδιά με πραγματολογικές γλωσσικές διαταραχές

- Πραγματολογική γλωσσική διαταραχή: μια κατάσταση που βρίσκεται ανάμεσα στη ΔΑΦ και τη γλωσσική διαταραχή (Bishop, 2000).
- Χαρακτηριστικά:
- κάποιες δυσκολίες στη γραμματική και την εύρεση λέξεων, **μέτριες κοινωνικές δυσκολίες**, κοινωνικά και πραγματολογικά ελλείμματα (**διαχείριση διαλόγου...**) ελλείμματα στην κοινωνική αλληλεπίδραση (**δυσκολίες στον συμπερασμό, τη μη κυριολεκτική κατανόηση και τις κοινωνικές δεξιότητες.**
- Ενώ οι γραμματικές και φωνολογικές δεξιότητες είναι συχνά ανέπαφες, έχουν ασυνήθιστες γλωσσικές συμπεριφορές, ακαμψία στη σκέψη και δυσκολία στην παραγωγή σχετικών ιδεών (Bishpo et al., 2000, Turner, 1999).

Προγράμματα παρέμβασης για παιδιά με πραγματολογικές γλωσσικές διαταραχές

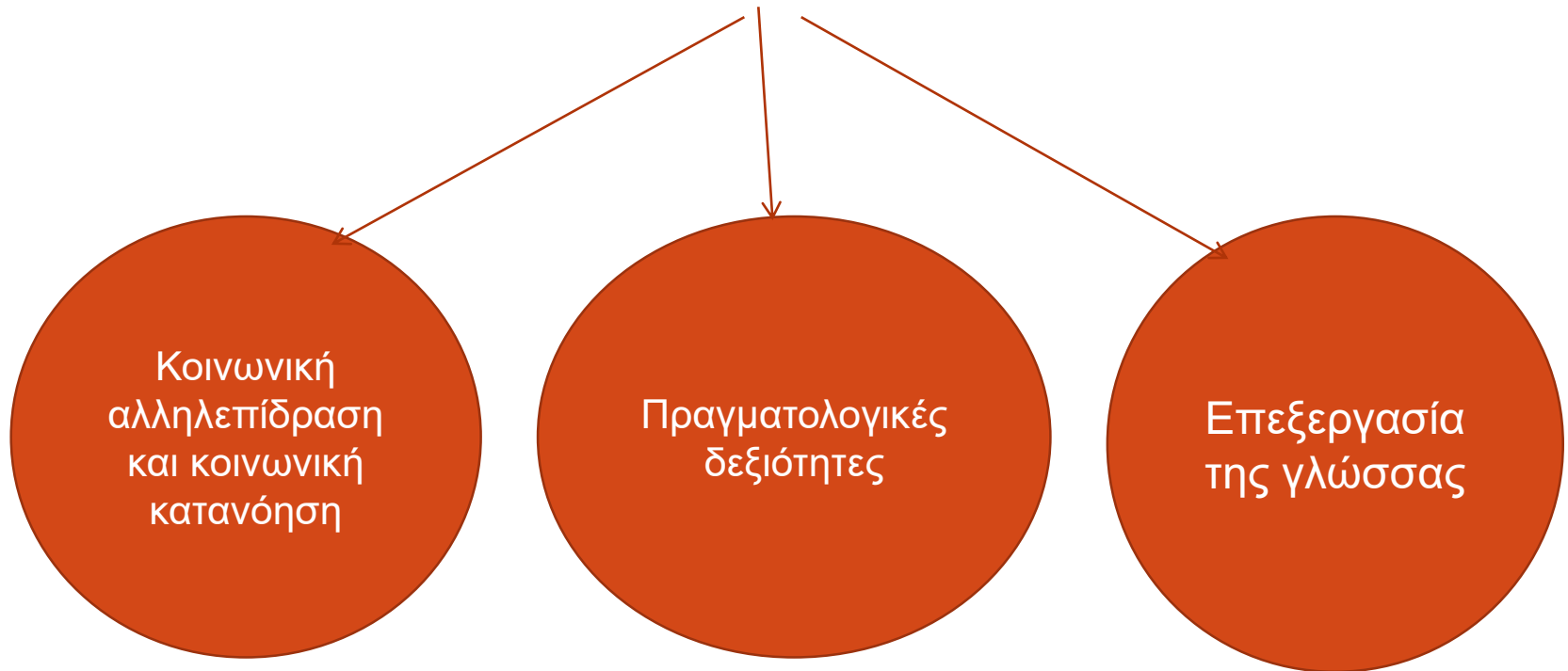
Πρόγραμμα
παρέμβασης για την
κοινωνική
επικοινωνία

Κοινωνικές ιστορίες
– Social stories

Πρόγραμμα παρέμβασης για την Κοινωνική Επικοινωνία

- Πρόγραμμα για παιδιά **6 έως 11 ετών**
- **Περιλαμβάνει:**
 1. Θεωρητικό πλαίσιο βασισμένο σε αναπτυξιακούς, κοινωνικούς, πραγματολογικούς και ψυχογλωσσικούς παράγοντες
 2. Σειρά αξιολογήσεων (γλωσσικών, πραγματολογικών και κοινωνικών) για να χαρτογραφηθούν οι δεξιότητες και να τεθούν οι προτεραιότητες
 1. Διαδικασία για τη λήψη αποφάσεων που παρέχει την κατάλληλη πορεία μέσω αξιολογήσεων των στόχων της παρέμβασης
 1. Αναλυτικούς στόχους και δραστηριότητες παρέμβασης
(Adams et al. 2006)

Πρόγραμμα παρέμβασης για την Κοινωνική επικοινωνία

Πρόγραμμα παρέμβασης για την Κοινωνική επικοινωνία

- Κατανόηση του κοινωνικού πλαισίου
- Κατανόηση των συναισθημάτων
- Ανάπτυξη και κατανόηση της ευελιξίας στη σκέψη
- Κατανόηση των κοινωνικών ενδεικτικών στοιχείων
- Κατανόηση μη αναφερόμενων κοινωνικών πληροφοριών
- Κατανόηση των φιλικών σχέσεων

Κοινωνική
αλληλεπίδραση
και κοινωνική
κατανόηση

Πρόγραμμα παρέμβασης για την Κοινωνική επικοινωνία

Πραγματολογικές
δεξιότητες

- Δεξιότητες και διευκρινήσεις συνομιλητή
- Προϋποθέσεις για την κατανόηση των πληροφοριών
- Συμβάσεις για την σειρά ομιλίας
- Συμβάσεις για τη διαχείριση θεμάτων
- Επικοινωνιακοί μηχανισμοί
- Συνδυασμός ύφους και περιεχομένου

Πρόγραμμα παρέμβασης για την Κοινωνική επικοινωνία

- Εύρεση λέξεων και σημασιολογία
- Παραγωγή αφήγησης
- Επέκταση κατανόησης της ιδιωματικής γλώσσας
- Κατανόηση κειμένου και σύνθετων προτάσεων
- Έλεγχος και παρακολούθηση της κατανόησης

Επεξεργασία
της γλώσσας

Κοινωνικές ιστορίες – Social stories

Κοινωνικές ιστορίες (Social stories) Carol Gray (1990)

- Οι κοινωνικές ιστορίες παρέχουν πληροφορίες διαχείρισης διαφόρων κοινωνικών πλαισίων.
- Το παιδί μαθαίνει μια ιστορία στην οποία ο ήρωας πρέπει να επιδείξει μια συγκεκριμένη συμπεριφορά. Παρέχονται πολλές πληροφορίες για το πλαίσιο και τον τρόπο αντίδρασης του ήρωα στο συγκεκριμένο πλαίσιο.
- Έπειτα το παιδί απαντά σε συγκεκριμένες ερωτήσεις που φανερώνουν την κατανόηση του.
- Οι ιστορίες βελτιώνουν την κατανόηση του παιδιού για ένα γεγονός, τις διαφορετικές προοπτικές του και το βοηθούν να ανταποκρίνεται κατάλληλα σε αυτά τα γεγονότα.
- http://youtube.com/watch?v=w_qmQuE4YWU&list=PLKV8hx4sNTvaPzkM2qCI_PjVWarHkAtKY

Πρόγραμμα παρέμβασης για τη βελτίωση δυσκολιών ομιλίας

Πρόγραμμα παρέμβασης για τη βελτίωση δυσκολιών ομιλίας

Nuffield Dyspraxia Programme

- Ένα πρόγραμμα παρέμβασης για την αντιμετώπιση της **αναπτυξιακής λεκτικής δυσπραξίας**, ιδιαίτερα κατάλληλη για **παιδιά 3-7 ετών**.
- Κατά τα πρώτα στάδια του προγράμματος του Nuffield προτείνονται βασικές **στοματοπροσωπικές ασκήσεις** που σκοπεύουν να βοηθήσουν το παιδί να αναπτύξει **ακριβείς και γρήγορες κινήσεις σε όλα τα όργανα που συμμετέχουν στην ομιλία και για να προετοιμάσει το συντονισμό αυτών των κινήσεων κατά τη διαδικασία εκφοράς λεκτικών ήχων**.
- Το πρόγραμμα είναι **εικονογραφημένο** και βασισμένο στην **επανάληψη και πρακτική** καθώς περιέχει μικρά διαβαθμισμένα βήματα χρησιμοποιώντας ερεθίσματα και ανατροφοδότηση.
- <https://www.youtube.com/watch?v=9HomZMI9knc>

Πρόγραμμα παρέμβασης για γονείς

Πρόγραμμα παρέμβασης για γονείς:

Πρόγραμμα πρώιμης παρέμβασης HANEN

- Το **Hanen Early Intervention Programme** (ή αλλιώς It Takes Two to Talk και The Hanen Program for Parents of Children with Language Delays) σχεδιάστηκε από την Ayla Hanen Manolson, λογοπεδικό στο Montreal του Καναδά το 1975.
- Η **θεραπεύτρια εκπαιδεύει τον γονέα/ τους γονείς ενός παιδιού με δυσκολίες στον λόγο για διάστημα 11 εβδομάδων.**
- Το πρόγραμμα περιλαμβάνει 8 συνεδρίες στην κλινική κατά τις οποίες εκπαιδεύονται σε διάφορες θεραπευτικές στρατηγικές και 3 συνεδρίες κατ'οίκον, όπου παρέχεται εξατομικευμένη ανατροφοδότηση.
- **Στις τελευταίες, οι γονείς βιντεοσκοπούνται όταν παίζουν ελεύθερα με το παιδί και στην συνέχεια σχολιάζεται το βίντεο από κοινού με την θεραπεύτρια.**
- Το Hanen Centre έχει επίσης αναπτύξει προγράμματα επιμόρφωσης για δασκάλους και νηπιαγωγούς.

<http://www.hanen.org/> . <http://youtube.com/watch?v=uslpMxLfS3Y>

Προγράμματα εναλλακτικής επικοινωνίας

Προγράμματα εναλλακτικής επικοινωνίας

- Picture Exchange System-PECS: Σύστημα Επικοινωνίας μέσω Ανταλλαγής Εικόνων
- Πρόγραμμα ΜΑΚΑΤΟΝ

Picture Exchange System-PECS: Σύστημα Επικοινωνίας μέσω Ανταλλαγής Εικόνων

Picture Exchange System-PECS: Σύστημα Επικοινωνίας μέσω Ανταλλαγής Εικόνων

- Το PECS είναι μία προσέγγιση βασισμένη σε ερευνητικά πορίσματα (evidence based practice) που **χρησιμοποιεί εικόνες για να αναπτύξει επικοινωνιακές δεξιότητες σε παιδιά και ενήλικες που παρουσιάζουν μία ευρεία γκάμα επικοινωνιακών και μαθησιακών δυσκολιών.**
- Τα παιδιά μπορούν να επικοινωνούν με τις εικόνες-κάρτες χρησιμοποιώντας λίγες λέξεις ή και καμία.

Picture Exchange System-PECS: Σύστημα Επικοινωνίας μέσω Ανταλλαγής Εικόνων

- Τα παιδιά μαθαίνουν να δίνουν μια εικόνα ενός επιθυμητού αντικειμένου σε έναν φροντιστή προκειμένου να αποκτήσουν αυτό το αντικείμενο. Έτσι αρχίζουν να αλληλεπιδρούν και μαθαίνουν έναν τρόπο να αποκτούν αυτό που χρειάζονται.
- Το πρόγραμμα αποτελείται από 6 φάσεις ξεκινώντας από κάρτες με απλά αντικείμενα και καταλήγοντας στη δημιουργία προτάσεων με τη χρήση ρημάτων, επιθέτων και προσδιορισμών.
- <http://youtube.com/watch?v=HGtZNy0PcVw>

MAKATON

ΜΑΚΑΤΟΝ

- Γλωσσικό πρόγραμμα το οποίο χρησιμοποιεί χειρονομίες και σύμβολα ως μέσω επικοινωνίας για άτομα με σοβαρές γλωσσικές δυσκολίες.
- Περιλαμβάνει την εκμάθηση ενός μικρού βασικού εξατομικευμένου λεξιλογίου που μπορεί να συνδυαστεί σε πρόταση με στόχο την επικοινωνία και όχι την γραμματική.
- Παρέχει στα άτομα τα μέσα για να εκφραστούν, να συμμετέχουν στην εκπαίδευση και να αναπτύξουν όλο τους το δυναμικό.
- Ο οργανισμός ΜΑΚΑΤΟΝ εκπαιδεύει γονείς, φροντιστές, και επαγγελματίες μέσω ενός δικτύου εκπαιδευτών.
http://youtube.com/watch?v=VI_2_GYrWfc

MAKATON

MAKATON®
The Makaton Charity

The Beach

Beach

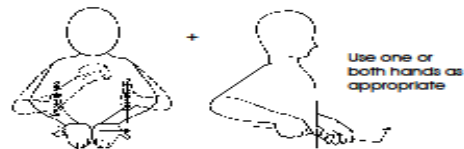
Beach

Bucket and Spade

Bucket and Spade

Use one or
both hands as
appropriate

Παράγοντες που επηρεάζουν την επιτυχία της παρέμβασης

Προκλήσεις

- Η αποτελεσματικότητα των περισσότερων προσεγγίσεων έχει μελετηθεί σε περιορισμένο αριθμό γραμματικών φαινομένων.
- **Δεν έχουμε αρκετές πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων αναφορικά με τη βελτίωση των δεξιοτήτων της γραμματικής ως προς την κατανόηση καθώς στις περισσότερες μελέτες έχει δοθεί έμφαση στη βελτίωση της παραγωγής/έκφρασης.**
- **Η σύγκριση προγραμμάτων παρέμβασης για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και διαφορετικό προφίλ γλωσσικών δεξιοτήτων δυσχεραίνει τα αποτελέσματα.**
- Υπάρχουν ενδείξεις για όλες τις μεθόδους παρέμβασης ότι η πρόοδος μπορεί να διατηρηθεί **αλλά λίγες μελέτες έχουν εξετάσει τη συνέχιση της βελτίωσης.** Ποια είναι η σχέση του βαθμού και της διατήρησης προόδου και υπάρχουν στόχοι που διατηρούν την πρόοδο ευκολότερα από άλλους;
- **Απαιτούνται περισσότερα δεδομένα για τη γενίκευση των αποτελεσμάτων παρέμβασης εκτός του πλαισίου παρέμβασης και τον ειδικό που την εφαρμόζει.**
- **Μέθοδοι χορήγησης** (ατομικό-ομαδικό, ειδικός-γονέας-εκπαιδευτικός).

Κλινικές προεκτάσεις

Κλινικές προεκτάσεις

- **Σχεδιασμός προγραμμάτων παρέμβασης βάσει έγκυρων και αξιόπιστων δεδομένων.**
- **Οι στόχοι πρέπει να επιλέγονται σύμφωνα με τη λειτουργική τους σημασία (η αξία του στο σχολικό πρόγραμμα ή τις κοινωνικές σχέσεις των παιδιών), τη σειρά κατάκτησής τους στην τυπική ανάπτυξη και το σχέδιο μετάβασης από τον έναν στόχο στον άλλο που πιθανά προαπαιτείται για την κατάκτηση του επόμενου.**
- **Επιλογή προγράμματος παρέμβασης βάσει του γλωσσικού προφίλ του παιδιού και ξεκάθαρων γλωσσικών στόχων.**
- **Συστηματικός επανέλεγχος αποτελεσματικότητας παρέμβασης**